

Luokka	Työohjeet
Versio/pvm	1.0 / 26.2.2018
Laatijat	Anne-Mari Moilanen, FINBB
Tarkastajat	Johanna Arola, FINBB; Tom Southerington, FINBB; Liisa Jaatinen, FINBB
Vastuuhenkilö	Anne-Mari Moilanen, FINBB, anne-mari.moilanen@finbb.fi, p. +358 44 975 5244
Jakelu	Syöpänäytekeräyskampanjaan osallistuvat patologian laboratoriot

Tuorekudosnäytteiden keräys ja käsittely - Syöpänäytekeräyskampanja

Syöpänäytekeräyskampanjan tavoitteena on kerätä kaikista uusista syöpäpotilaista syväjäädetyttä (fresh-frozen; FF) kasvainkudosta biopankkiin. Näytteitä voidaan tarvittaessa käyttää myös potilaiden diagnostiikkaan. Jäädetyt tuorekudosnäytteet mahdollistavat laadukkaan kasvaingenomin analyysin. Sosiaali- ja terveysministeriö tukee taloudellisesti syöpänäytekeräyshanketta.

1. YLEISET KÄYTÄNNÖT

- I. **Biopankkinäytteiden otto ei saa häiritä diagnostiikkaa.** Biopankkiin tallennettavan tuumorin tuorekudosnäytteen koolle ei voida asettaa tarkkoja parametreja, vaan tuorekudosnäytteiden otto perustuu patologin tapauskohtaiseen arvioon.
- II. **Tuorekudosnäytteitä talletetaan biopankkiin vain biopankkisuostumuksen antaneilta potilailta.**
  - o Biopankkisuostumuksen olemassaolo on tarkistettava ennen näytteen siirtämistä biopankkiin.
  - o Jos suostumustietoa ei saada, näytteet jäävät vain diagnostiikan käyttöön.
- III. **Tuorekudosnäytteistä kirjataan ylös vähintään seuraavat tiedot**
  - a) Verenkierron katkaisuaika (kirjattu klinikassa)
  - b) Preparaatin saapumisaika patologian laboratorioon
  - c) Näytteiden jäädytysaika
  - d) Näytetyyppi
  - e) Pakastettavien näyteputkien määrä
  - f) Näyteputkien tunnisteet
  - g) Näytteiden käsittelypoikkeamat

2. TUOREKUDOSNÄYTTEENOTTO

Preparaatti toimitetaan leikkaussalista patologian laboratorioon joko jääpedillä tuotuna tai huoneenlämmössä välittömästi leikkaussalista lähetin tuotuna. Preparaatin saapuessa patologian laboratorioon, se pidetään jäällä tai siirretään jääkaappiin +4 °C odottamaan näytteiden ottamista. Preparaatin seisottamista huoneenlämmössä on vältettävä.

Mikäli biopankkiin tallennettavan tuorekudosnäytteen ottaminen preparaattista viivästyy, kudosisäilytetään jäällä/+4 °C:ssa odottamassa näytteenottoa (max. säilytysaika +4 °C:ssa on 48 h). Biopankkinäytteet suositellaan otettavaksi kuitenkin saman päivän aikana.

Primaarikasvaimen ja/tai metastaasin tuorekudosnäyte voidaan ottaa joko veitsellä leikkaamalla tai punchaamalla (Kuva 1.). Oleellista on saada tietää biopankkinäytteiden histologia. Tavoitteena on ottaa 4 malignia palaa, kukin omaan putkeensa. Myös vähemmät näytemäärät talletetaan. Biopankkinäytteiden ottoaika kirjataan ylös.

1. Veitsellä leikkaus.

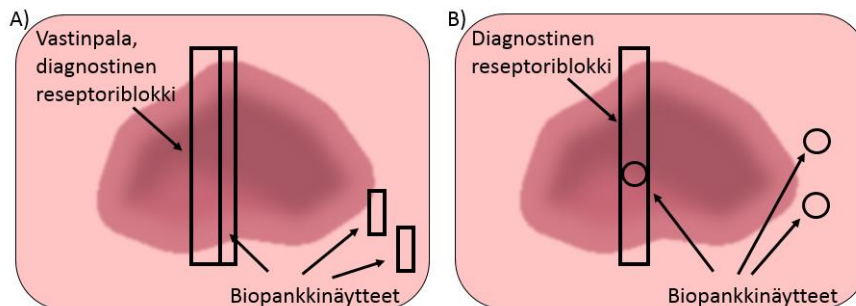
Biopankkiin tallennettavan tuorekudosnäytteen koko on noin 5x5x5 mm tai 10x3x2 mm.

Veitsellä leikatusta näytteestä histologia voidaan selvittää FFPE-käsittelystä vastinpalasta.

Mahdollisuuksien mukaan FFPE-käsittelyn vastinpalan ensimmäisestä HE-leikkeestä pyritään tallentamaan digitaalisesti skannattu kuva.

2. Punchaus.

Biopankkinäyte otetaan 5 mm stanssilla. Punchausta käytettäessä leikkeessä näkyy histologiaan otetun näytteenottoaikan kohdalla reikä.

KUVA 1. Biopankkinäytteiden ottotekniikat. a) Veitsellä leikkaaminen b) Punchaaminen (mukaillen Vesterinen 2016)

3. TUOREKUDOSNÄYTTEEN JÄÄDYTTÄMINEN

Tuorekudosnäytteet jäädytetään mahdollisimman nopeasti sen jälkeen, kun ne on siirretty niille varattuihin omiin nestetyyppijäädytystä kestäviin cryoputkiin. Mikäli näytteiden jäädyttäminen viivästyy, säilytetään putkia jäällä/+4 °C:ssa. Jäädytysaika kirjataan ylös. Jäädytys voi tapahtua:

- Isopentaanissa tai
- Nestetyössä tai
- Erillisessä jäädytyslaitteessa

Jäädyttämisen jälkeen kudosisäilytysputket siirretään säilytykseen vähintään joko -80 °C tai nestemäisen typen kaasufaasiin.

TUOREKUDOSNÄYTEKERÄYS – LOMAKE TIETOJEN KERÄÄMISEKSI

Näyteputkien tunnistheet	Pakastettavien näyteputkien määrä
Nestebiopsianäyte otettu KYLLÄ / EI	
Verenkierron katkaisuaika	Näytteiden käsittelypoikkeamat
Kudoksen saapumisaika patologian laboratorioon	
Näytteiden jäädytysaika	